

ISKUSTVO ODRASTANJA U SIROMAŠTVU I STRATEGIJE NOŠENJA SA SIROMAŠTVOM

Centar Miko Tripalo
29.5.2018.

Siniša Zrinščak
Pravni fakultet

- Izvor:
- Istraživanje EI, 2016./2017.
- Stubbs, S., Ledić, M., Rubil, I., Zrinščak, S. (2017) Dječje siromaštvo i strategije nošenja sa siromaštvom kućanstava u Hrvatskoj / Child Poverty and Household Coping Strategies in Croatia. Zagreb: EIZG i Zaklada Adris / The Institute of Economic Zagreb and Adris Foundation.
- Rubil, I., Stubbs, P., Zrinščak, S. (2018.) Dječje siromaštvo i strategije nošenja sa siromaštvom: kvantitativno-kvalitativna studija. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 26(2):59-116.

- Anketa: licem-u-lice, u domu ispitanika, svibanj i lipanj 2016.
- kućanstava s djecom (<18), korisnici ZMN-a, barem 1 dijete školske dobi; N=207; popisi korisnika ZMN-a od 15 CZSS-ova ili njihovih podružnica
- + anketirano po jedno dijete (13-17 godina), uz pristanak roditelja i djeteta
- + 3 fokus grupe i 3 individualna intervjua

Neka obilježja anketiranih

- Prosječna dob: 39,61g.
- Prosječna veličina kućanstva: 4,97
- Prosjek djece: 2,94
- Samohrani roditelji: 37,7%
- OŠ i manje od OŠ: 50,06%
- Nezaposlen: 71,07%
- Prosječna primanja po članu: 758,00 HRK
- Izvori dohotka: plaće 3,9%, mirovine 3,6%, ZMN 40,9%, DD 29,2%, PN 4,2%

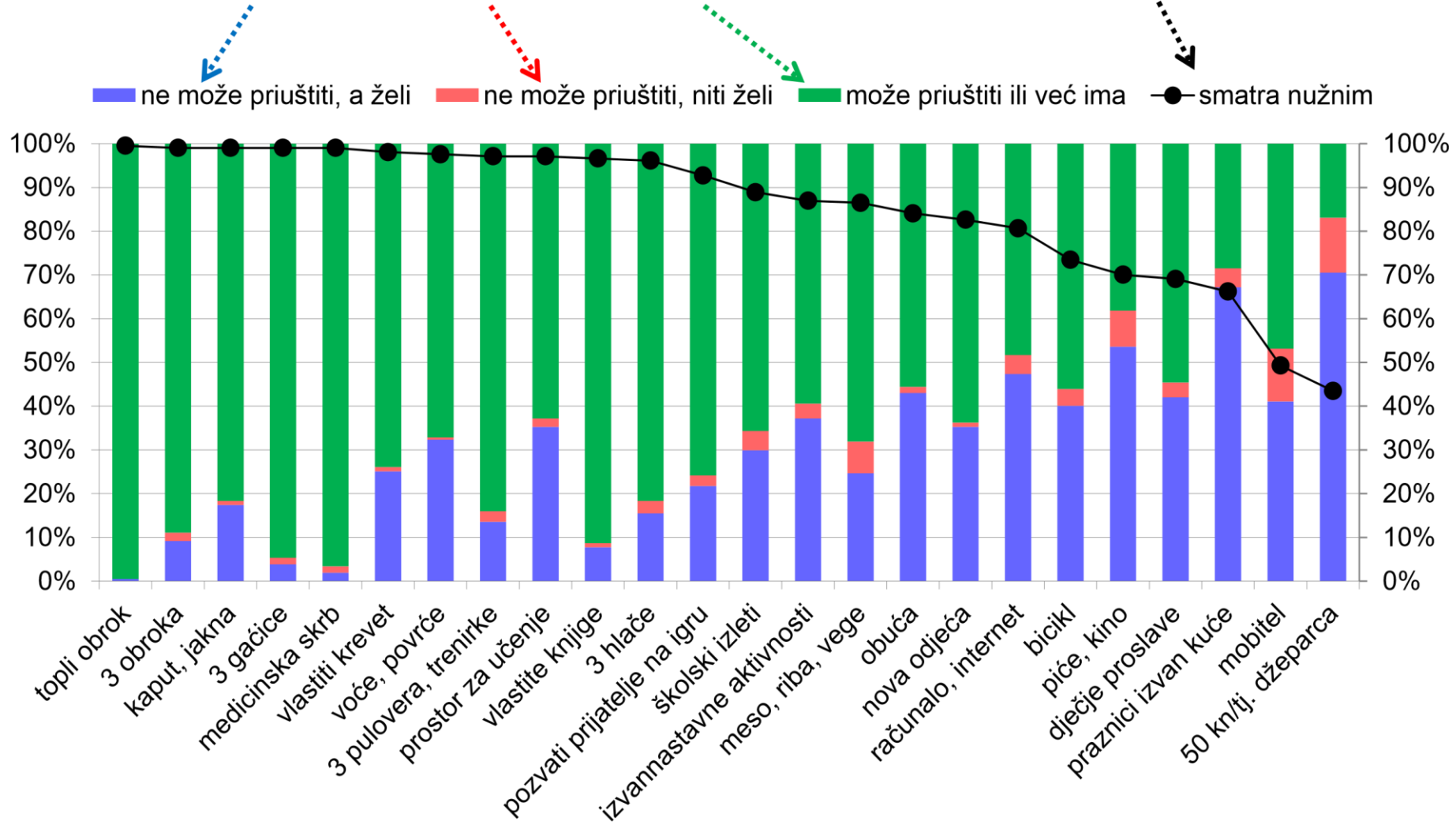
Kako dodatno zarađuju?

- Povremeni rad - 44,5% – jednostavni, slabo plaćeni poslovi
- Krediti – 19,8% - rata odnosi oko 36,4% primanja
- Posuđivanje – 68,1% - najčešće obitelj / rodbina
- Prodaja predmeta iz kućanstva – 31,9% - ali 43% nije imalo što prodati
- Izvori pomoći:
- Obitelj / rodbina; institucije puno manje – najviše CZSS (# CK, Caritas, lokalna vlast...)

Preživljavanje

- Komunalije
- 65,7% nisu platiti režije 3 i više mjeseci; 62,8% smanjili korištenje komunalija; 25,1% isključivanje (struja, telefon, voda)
- Prehrana
- Hrana – 36,2% iz vl. proizvodnje, 32,8% od obitelji / rodbine / prijatelja
- 21,3% išao gladan na spavanje u protekla dva tjedna!!! + 43,5% roditelja ponekad gladni zbog potreba djeteta
- + (Ne)zadovoljavanje potreba djece!

Možete li ih priuštiti svojoj djeci?

Obrazovanje

- Vrtić – 32,9% djece!!!
- Razlozi – financijski (30,9%), 1 roditelj kod kuće (33,1%)
- Manji udio – u manjim naseljima
- Predškola – 61,8%!
- Obrazovna budućnost:
- Visoka očekivanja roditelja u pogledu završavanja barem srednje škole (očekivanja djece nešto niža)
- Ali (jer!) - 27,5% roditelja izjavilo da djeca trebaju početi zarađivati čim prije

- Fokus grupe i intervju

- Velika važnost neformalnih mreža (obitelj / rodbina / prijatelji), ali i zamke: npr. kako vratiti posuđeno?
- Institucije – manje važne jer:
 - - oskudna pomoć
 - - rigidna / neelastična pravila / zahtjevi
- Prioritizacija potreba – režije, hrana...
- “Dobiješ 800 kuna za drva ali ja sam ovu godinu morala kupiti 21 metar po 330 kuna. Imam čovjeka koji mi daje na rate. Ova država stvarno misli da čovjek može za 800 kuna kupiti drva i cijelu zimu se grijati?”

- Utjecaj na djecu:
- Stigmatizacija – vrlo izražena od strane vršnjaka
- Prioritizacija potreba djece – žrtvovanje potreba odraslih na račun djece; djece na račun jednog djeteta / ostale djece
- Posebne prigode – pričest, školski izleti – posebno problematični
- “Škola u prirodi, za to imate pravo dobiti pomoć. Meni je sada problem da sin treba imati maturalno putovanje koje košta 1.850 kuna. A ne možeš poslati dijete bez bar još 400 kuna. I što ću ja sada? Posuditi? Zamoliti prijateljicu da provuče karticu i vraćati joj godinu dana? Mislim što sam mogla sve kupiti a ne što će on vidjeti za tri, četiri dana.”

- Primjeri neosjetljivosti institucija – posebno školskog osoblja!
- CZSS – većinom pozitivna iskustva, ali:
- Preopterećenost + pravila + nemoćnost sustava
- “Ako radite još neki posao možete izgubiti prava. Evo, recimo, ja sam susjedi kopala vrt i ja sam to rekla svojoj socijalnoj radnici i ona kaže šuti o tome jer ću to morati zapisati a onda ćeš izgubiti socijalnu pomoć. Sestra dok je u Irskoj posudila je tati auto. To nije naš auto ali isto bojim da se to ne vidi. Auto nam dobro dođe jer tati prijete srčani udar i tu su djeca i kako ćete vi bez auta”

(Parcijalni) zaključci / preporuke

- „Specifičan uzorak” – najsiromašniji među siromašnima – ali, iznimno teško svakodnevno preživljavanje
- Slaba informiranost / nekoordiniranost sustava
- Nezapošljivost / slaba zapošljivost:
- – cinizam stava: najvažnija socijalna politika je zapošljavanje!!!!
- - cinizam straha od zlouporaba / gomilanja naknada + slučaj uvođenja ZMN
- = nužnost adekvatnijih državnih novčanih naknada
- Vrtići i predškola
- - iznimno niska participacija – od raspoloživosti do edukacije (obveze?) o važnosti pohađanja

- Obrazovana budućnost djece – umjereni optimizam (roditelji # djeca)
- Ali:
 - - nužnost rada sa školama / osobljem
 - - sitne, ali važne potrebe / stigmatizacija – pribor, izleti...
 - - pomoć u učenju!!!
 - - podrška – važnost neformalne, ali ciljane / promišljene podrške – država + civilno društvo